

přítěžující okolností při rvačkách jest, užije-li pachatel nějaké zbraně, a v § 682 voj. zák. trest. se zvláště podotýká, že i toho sluší jako rvače potrestati, kdo podněcováním způsobil rvačku končící tělesným ublížením jedné nebo více osob, byť osobně neuložil na nikoho ruky své.

IV. Osnova nového trestního zákona.

Rakouská osnova zná ve shodě s německým trestním zákonem říšským zvláštní přečin účastenství ve rvačce nebo v útoku více lidmi podniknutém, byla-li tím způsobena smrt člověka nebo jemu těžce na těle ublíženo. Kdokoli se v případě tomto účastnil v bitce nebo útoku onom, má býti potrestán již pro toto účastenství vězením od 1 dne do 3 let, leda že by byl bez viny své do bitky zavlečen nebo že by byl zakročil pouze v tom úmyslu, aby bitce učinil přítrž. Nastoupila-li smrt nebo těžké ublížení na těle následkem několika poškození společně působících, propadá každý, kdo se týráni takovéhoho dopustil, trestu vězení od 1 týdne do 5 let (§ 233). Nebyl-li v bitce nebo rvačce nikdo zabit aniž utrpěl tělesného ublížení, potrestán bude toliko ten pro přestupek vazbou od 6 hodin do 1 měsíce, kdo účastniv se rvačky sáhne k zbrani nebo noži nebo k jinému nebezpečnému nástroji. Proti němu může býti též nalezeno na přidržení ku práci a na zotřetí trestu na svobodě (§ 465).

Rybářství.

I. Část všeobecná.

Rybářství náleží podobně jako honba k hospodářským živnostem a jest v četných krajinách předním zdrojem výživy; avšak nejen tam, kde obyvatelstvo téměř výhradně odkázáno jest na rybářství, nýbrž i pro každou zemi má rybářství vynikající význam hospodářský. Proto též musí samo zákonodárství postarati se o to, aby rybářství provozovalo se zdárně a úspěšně se rozvíjelo, aby nebylo zneužíváno oprávnění k rybářství a škodlivému vykořisťování se zabránilo, a aby konečně chov ryb byl přiměřenými opatřeními policejními chráněn.

Jako v jiných státech, tak i v Rakousku množily se stížnosti a žaloby na úpadek rybářství ve vodách vnitrozemských kdysi tak vydatného. Aby učiněna byla žádoucí náprava ve věci té, nařízeno důkladně zkoumati místní poměry a slyšeti dobrozdání znalců. Zavedeným šetřením shledáno, že příčinou úpadku rybářství jsou částečně změny v dosavadních poměrech způsobené rozsáhlým užíváním vod k průmyslovým a hospodářským účelům; hlavně však byla to lehkomyšlnost a zjištnost, které nejvíce překážely opětnému oživení vod umělým chovem ryb.

II. Rozdělení.

Dříve a podnes ještě v jistých směrech činí se rozdíl mezi divokým rybářstvím t. j. chytáním ryb v tekutých veřejných vodách a mezi rybářstvím krotkým, které provozuje se v rybnících a ve vodách soukromých. Pokud ještě dnes rozdělení toto nějaký význam má, sluší poukázati k tomu, že krotké (umělé) rybářství z pravidla nelze podříditi zákonným ustanovením, anož jest výronem práva vlastnického a přísluší tudíž v neobmezené míře vlastníku dotyčné vody. Zákon upravuje tedy toliko rybářství divoké t. j. přirozené, jež se pak dělí:

1. na rybářství ve vodách vnitrozemských, které se vykonává v řekách, potocích a jezerech vnitrozemí;

2. rybářství námořské t. j. v moři; rybářství námořské nepodléhá dle zásad práva mezinárodního panství jednotlivého státu, nýbrž jest naopak přístupno komukoli;

3. pobřežní rybářství provozuje se sice v moři, avšak jen do vzdálenosti 3 mořských mil a přísluší po pravidle jen obyvatelům pobřežním.

III. Rybářství jakožto předmět práva.

Dle práva římského byly ryby zdržující se v rybníce nebo ve zvláštní nádržce vlastnictvím toho, komu rybník nebo nádržka ta náležela, kdežto ryby v řekách a mořích byly věcí bez pána. I dle staršího práva německého byly ryby ve veřejných řekách pokládány za věci bez pána a kterýkoli člen obcíny mohl jich okupací nabýti. Brzy však jali se zeměpánové osobovati si rybářství ve splavných vodách jakožto výsostné právo a odtud vyvinul se regál rybářský. Užitek z takových řek, které byly přirozenou povahou svou splavnými, náležely k regálu státnímu, kdežto rybářství ve vodách soukromých pokládáno bylo za výron práva vlastnického držitelů řek nebo za příslušenství pozemků. Práva k rybaření ve veřejných vodách bylo lze nabýti toliko zeměpanským propůjčením, ve vodách soukromých pak jevílo se však jako výsada majitele dotyčné vody. Tak praví se ve spise »Tractatus de iuribus incorporalibus« ze dne 13. března 1679 tit. 10. § 1: »Nikdo nemá bez dovolení rybařiti v cizí vodě, ani nemá soused sousedu v právo to vsáhati« a nař. ze dne 11. března 1771 stanoví, že »na příště nikomu o sobě ani jinými nemá býti dovoleno rybařiti, vyjímaje ty, jimž přísluší právo rybolovu nebo kdož vykázati mohou, že nabyly oprávnění tohoto od majitele nájmem nebo jinakým dovoleným způsobem jakožto vyučení rybáři«. Zeměpánové přenechávali pak jednotlivá požitková práva rybářská třetím osobám (pozemkovým vrchnostem, obcím, klášterům, vodním závodům), takže se potom objevuje v oboru rybářských oprávnění pestrost, která teprve zákony vymezena a upravena byla. I v rakouských zemích korunních spočívalo právo rybářské na různých titulech právních, takže v těch zemích, ve kterých rybářské právo dotčeno nebylo předpisy o vyvazení pozemků, nemusila držba soukromé vody a právo rybářské stýkati se v jedné osobě. Proto konstatuje též min. výnos ze dne 31. ledna 1852 č. 640, že zákony o vyvazení pozemků právo rybářské nebylo zrušeno a že proto potrvati má na dále status quo z r. 1847, že se nedá pomýšletí na výkup práva tohoto a že tam, kde jsou zvláštní poměry mezi dosavadními vlastníky a požívateli rybářství, mají vyvazovací orgány vyřídití věc dle platných předmětů s výhradou případného spořádání práva rybářského. Nežřídka užívali rybářského práva dříve držitelé břehů i bez všelikého titulu právního a ve vodách soukromých držitel jich nebo vlastníci břehů.

Občanský zákoník vytýká ovšem některá vodítka pro posouzení právních vlastností a právní povahy rybářství; § 292 o. o. z. řadí právo rybolovu k tělesným právům; § 295 o. o. z. označuje ryby v rybníku za příslušenství jeho resp. pozemku, kde se ryby nacházejí; § 383 o. o. z. stanoví, že politickými zákony se stanoví, komu přináleží právo rybolovu. Než toto místo v zákoně občanském má patrně na mysli vody veřejné, ježto by jinak bylo v rozporu s § 295 o. o. z., který prohlašuje v rybníce resp. v uzavřené vodě za její příslušenství; § 413 o. o. z. obsahuje ochranné opatření a zapovídá zřizovati díla (stavby) nebo sady, které by byly na úkor rybářství.

Otázka, zda a pokud právo rybaření může býti zapsáno do knih pozemkových, není dostatečně osvětlena. Rozh. ze dne 11. března 1885 č. 2720 poznamenává, že právo rybaření vlastníku příslušející nemůže býti zapsáno do veřejných knih, třeba ve starší pozemkové knize mělo zvláštní svoji položku, a rozh. ze dne 1. dubna 1884 č. 3680 vylučuje bezpodmínečně jakékoli vtělení práv rybářských k veřejným vodám. O tom však není sporu, že může býti vtěleno právo rybolovu jakožto služebnost určitého pozemku do jeho knihovní vložky (rozh. ze dne 10. prosince 1861, sb. »Gl. U.« č. 8111.

III. Rakouské zákony o rybářství.

Při poradě o říšském zákonu o rybářství rozpředla se v poslanecké sněmovně čilá debata o tom, pokud příslušna jest říšská rada ku vydání takového zákona, pokud se týká, zda právo rybolovu jest předmětem zákonodárství říšského či zemského. Vláda obhajovala stanovisko, že dlužno setrvati při zásadách, jichž šetřeno bylo při vypracování zákona o právu vodním ze dne 30. května 1869. Říšskému zákonodárství měly totiž býti vyhrazeny ony předpisy o spořádání rybářství, které spadají v obor právní přikázaný výhradně kompetenci říšské rady, kdežto zákonodárství zemské má vydávati předpisy ony, které dle povahy věci samé náležejí v obor zemědělství. Řídíc se zásadami těmito vypracovala vláda předlohu zákona o úpravě rybářství ve vodách vnitrozemských. V generální debatě bylo k tomu poukázáno, že dle § 11 stát. zákl. zákona ze dne 21. prosince 1867 č. 141 ř. z. obor působnosti rady říšské odnáší se ke všem záležitostem, které týkají se práv, povinností a zájmů společných všem královstvím a zemím na říšské radě zastoupeným a taxativně vyznačeným ad a) — o). Jedni uváděli, že ve výpočtu tomto uvedeny nejsou toliko záležitosti zemědělství, kdežto zastanci příslušnosti rady říšské obhajovali náhled svůj tvrdíce, že zákon o spořádání rybářství ve vodách vnitrozemských dotýká se soukromoprávných poměrů, které náležejí v kompetenci říšské rady; naproti tomu namítáno od odpůrců, že jednotlivé zemské zákony obsahují i předpisy soukromoprávného rázu, že nikde psáno není, že by zemské zákony nesměly vykazovati předpisy povahy soukromoprávné a že dle § 11 stát. zákl. zákona vyměřuje se obor působnosti rady říšské a sněmů zemských dle předmětů a nikoli dle toho, zda zemský zákon obsahuje odborně podmíněné soukromoprávné předpisy čili nic. Aby se tudíž meze příslušnosti rady říšské nepřekročily, vytčeny byly v říšském zákonu o rybářství podobně jako v říšském zákonu vodním toliko všeobecné vůdčí zásady a zvláštní ustanovení vyhrazena zákonodárství zemskému.

IV. Říšský zákon o rybářství ve vodách vnitrozemských ze dne 25. dubna 1885 č. 58 ř. z. obsahuje tato podstatná ustanovení:

1. zrušení volného rybářství;
2. nároky na náhradu škody:
  - a) Pokud zrušením svobodného rybolovu utrpí škodu výdělek rybáře z povolání, má tento nárok na přiměřené odškodnění za tím, kdo oprávněn jest k rybolovu ve vodě dříve svobodné (volné, § 2).
  - b) Rybářům a jich pomocnictvu dovoleno jest při výkonu rybářství vstoupiti na cizí pobřežní pozemky a upevniti na nich náradí ku chytání ryb, při čemž však hleděti jest, aby vystříháno bylo jakýchkoli škod, a skutečnou škodu jest nahraditi (§ 5).

c) Při povodni přísluší osobě k rybolovu oprávněné chytati ryby i mimo jeho vodu na cizím vedlejším pozemku, kdež se vystouplá voda shromáždila; osoba tato musí se však vystříhati jakéhokoli poškození a nahraditi případnou škodu (§ 6).

d) Zabrániti tomu, aby rybní voda nebyla znečišťována, a vysušovati vodotoky smí se státi toliko způsobem rybářství neporušujícím (§ 7).

V. Příslušnost.

1. Politické úřady jsou v záležitostech rybaření příslušny trestati přestupky zákonů o rybářství a bdíti nad šetřením zákonných předpisů, kterouto povinnost mají však i obecní představenstva, četnictvo a orgány říční policie. Propachtuje-li se voda na účet několika osob k rybaření oprávněných a jde-li o rozdělení pachtovného mezi ně, má politický úřad k žádosti pachtěře nebo některého oprávněného pokusiti se o dohodnutí (§ 3 odst. 1).

2. Příslušnost soudů. Spory o právo rybaření a o jeho výkon ve vodách veřejných, jakož i spory o faktickou držbu práva k rybaření (rušení držby) náležejí před soudy, jelikož k soudní kompetenci přísluší všechny spory o vlastnictví, dále spory o trvání a objem práv soukromých, pokud zvláštní zákony nestanoví výjimek (rozh. min. orby ze dne 10. března 1873 č. 12087, dále ze dne 30. listopadu 1877 č. 13350, ze dne 21. února 1880 č. 12643 a ze dne 11. března 1881 č. 1333). I spory o právo chytati a lovití ryby v některém rybníce, a tedy i o právo, aby se mohl rybník k tomuto účelu vypustiti nebo část hráze pobořiti k potřebě této, náležejí před soudy a nikoli před úřady správní.

Spory o práva rybaření odkázány jsou sice všeobecně na pořad práva; stanovil-li však v daném případě politický úřad pravoplatným rozhodnutím způsob výkonu rybářství, jest povolán též zjednati svému nařízení platnost na základě cís. pat. ze dne 20. dubna 1854 č. 96 ř. z. (rozh. min. orby 1878 č. 4512). Soudy jsou dále příslušnými rozhodnouti, nedocílí-li úřad politický ve shora uvedeném případě dohodnutí o propachtování nebo o rozdělení pachtovného, pachtěř má v tomto případě pachtovné složit k soudu a soudu přísluší pak dle volného přesvědčení svého rozhodnouti, když byl prve svědomitě zkoumal předvedené průvodní prostředky (§ 3 odst. 4).

VI. Zákonodárství zemské.

Zemské zákony o rybářství vnitrozemském jsou: český (zák. ze dne 9. října 1883 č. 22 z. z., ze dne 5. května 1885 a zák. ze dne 7. května 1891 č. 30 z. z.), moravský (zák. ze dne 27. prosince 1881 č. 79 z. z. z r. 1882), haličský (zák. ze dne 31. října 1887 č. 37 z. z. z r. 1890), dolnorakouský (zák. ze dne 26. dubna 1890 č. 1 z. z. z r. 1891), hornorakouský (zák. ze dne 7. listopadu 1880 č. 4 z. z. z r. 1881), korutanský (z. ze dne 27. prosince 1883 č. 5 z. z. pro rok 1885), krajinský (z. ze dne 18. srpna 1888 č. 16 z. z. z r. 1890), solnohradský (zák. ze dne 25. února 1889 č. 10 z. z.), vorarlberský (z. ze dne 21. února 1889 č. 27 z. z. z r. 1891). Nejobširnějším z nich jest zemský zákon solnohradský, jehož ustanovení v celku shledáváme i v ostatních zemských zákonech. Zvláště budiž podotknuto, že solnohradský zákon i jiné zemské zákony o rybářství zapovídají další rozkládání stávajících práv rybářských bez úředního dovolení, dále že připouští tvoření společenstev (viz odst. VII. tohoto čl.) a že vytýká soustavu vlastních a pachtéřských revírů. Zemské zákony přikazují právo rybolovu v umělých nádržkách vody držitelům,

v přirozených vodách zemi, předpisují nejmenší míru a kontrolu nad obchodem s rybami; zemské zákony obsahují dále ustanovení o legitimaci k rybolovu — lístky rybářské — kteréž vždy musí zníti na jméno osoby k rybolovu oprávněné; tyto lístky dlužno k žádosti neprodleně ukázati veřejným a bezpečnostním orgánům a hlídačům zřízeným k dozoru nad rybními vodami. Konečně upravují zemské zákony řízení při výkupu práv k rybaření; výbor revírní příslušným jest dáti návrh ve příčině výkupu práv těchto, jestliže jest výkup jich v zájmu značnější rybní vody. Politický úřad má se pokusiti při jednání o náhradě o narovnání mezi účastníky a nelze-li k němu dospěti, povolán jest rozhodnouti o výši náhrady. Zemské zákony o rybářství mají převahou policejní předpisy na ochranu vnitrozemského rybářství a to:

1. stanoví se doba pro období třetí, v níž nesmí se vůbec ryby lovit ani chytati;
2. předpisy o zakládání míst ku tření a chov t. j. oddíly ve vodě, kde se potěr usazuje; v místech těchto zapověděno jest jakkoli lovit ryby a konati jakkoli rušící práci;
3. pravidelně zakázáno jest chytati ryby výbušnými látkami (dynamitem, vraními oky, omamnými prostředky), jakož i užívati střelných zbraní.
4. Dále vytčeny jsou zákazy o takovém způsobu chytání a zařízeních takových, která rybám škodí.
5. Práva osob k rybolovu oprávněných k hubení všech zvířat rybám škodlivých (jako jsou vydry, volavky atd.).
6. Dle zemských zákonů rybářství mohou osoby k rybaření oprávněné zakročiti proti všechněm škodlivým skutkům třetích osob, jmenovitě proti stavbám průmyslovým, jimiž se rybní voda znečišťuje, dále může se občas zakázati vpuštění drůbeže na vodu (husy a kachny).
7. Zemské zákony jednají konečně o přestupcích zákonů o rybářství a o trestání (pokutování) jich (pro případ nedobytnosti pokuty stanoví se trest vězení, propadnutí nezákonně nachytných ryb a zákazaného náčiní rybářského).

VII. Revíry rybářské.

Rybářské revíry jsou rybářská společenstva ku povznesení rybářství a záležejí v tom, že za jistých zvláštních podmínek jednotlivé rybářské obvody spolu hraničící spojují osoby k rybolovu oprávněné ve společnou správu. Takováto společná správa může velice vydatně působiti na rozvoj rybářství. Rybářské revíry povolány jsou míti péči o vhodný chov ryb a zabraňovati rušivému vsáhání se strany třetích osob, udržovati a rozmnožovati dorost rybářský a ve prospěch jeho vystupovati; politický úřad zemský zmocněn jest rozdělití tekoucí vody v revíry. Revíry dělí se na vlastní a pachtéřské revíry; v oněch vykonává se toliko jediné právo rybolovu, kdežto pachtéřské revíry jsou sjednocením jednotlivých oprávnění rybářských a jsou zpravidla propachtovány.

Správu společných revírů obstarává rybářský výbor, jenž povolán jest dohlížeti a kontrolovati revíry držitelů a pachtěřů, vymáhati revírní poplatky a taxy a peněžité pokuty, zabraňovati všem událostem poškozujícím rybářství a chov ryb, hubiti zvířata rybářství škodlivá, dohlížeti k třetímu času a místům potěru vykázaným, zakročiti proti znečišťování vod a činiti potřebné hávrhy u příslušných úřadů. Revírní taxy vy-

máhají se na každém držiteli nebo pachtěři revíru a mohou být po případě dobývány i cestou politické exekuce.

VIII. Právo vodní.

Zemské vodní zákony stanoví, že vodní stavby a zařízení mají se konati a udržovati v takovém stavu, aby mohla voda a led zcela bez překážky odcházeti, a aby rybářství a jinaké užítky z vody bezúčelně stěžovány anebo poškozovány nebyly (§ 21 česk. vod. zák. a § 20 většiny ostatních zákonů zemských). Naproti tomu obmezují zákony vodní (§ 40 čes. vod. zák.) podstatně právo rybolovu nařizující, že osoby k rybolovu oprávněné nemohou odpírati výkonu jinakých požitkových práv vodních, nýbrž mohou činiti toliko nárok na přiměřenou náhradu škody, kterou vysloví úřad správní, nebo soudce, není-li dotyčná osoba spokojena výrokem úřadu správního. Jest tudíž právo rybolovu podřízeno jinakým požitkovým právům vodním, ku př. podnikům průmyslovým, jimž dovoluje se znečišťovati vodu na úkor rybářství, nebo zájmům hospodářským, kteréž rovněž poškozují rybářství odvádějící dovoleným způsobem vodu.

Z tohoto ustanovení zákonného plyne dále, že osoba k rybolovu oprávněná není oprávněna odpírati splavnění řeky, budování hnacích jezů, nebo zařízením zavodňovacím, ochranným stavbám pobřežním, nýbrž může žádati toliko za náhradu škody. Zemské zákony vodní nemají ustanovení o tom, jakým způsobem býti má osoba k rybolovu oprávněná odškodněna; dle toho byla by pro výši škody rozhodna jen ta okolnost, zda rybolov byl požitkovými právy vodními trvale či jen dočasně zastaven; v onom případě sluší vyšetřiti hodnotu práva k rybolovu v dotyčné vodě a nahraditi je, v tomto případě vyšetřiti a nahraditi, oč byl zmenšen výtěžek rybolovu.

IX. Rybářství námořské.

Lovení korálů jest na pobřežích dalmátských dovoleno rakouským příslušníkům státním (§ 1 zák. ze dne 3. července 1868 č. 104 ř. z.). Obyvatelům pobřežním vyhrazeno jest pak výlučně rybářství do vzdálenosti jedné mořské míle, do větších vzdáleností pak volně dopřáno tuzemcům i cizozemcům (nař. dv. v. ze dne 29. dubna 1824). Bližší ustanovení o námořském rybářství má dekr. dv. kanc. ze dne 5. června 1846 č. 16983 prohlášený přímořským guberniem ze dne 17. února 1847 č. 3025. Pokud jde o řády námořského rybářství, shledáváme zevrubná ustanovení v nař. místodrž. přímořského ze dne 10. prosince 1866 č. 18 z. z., konečně též v zák. ze dne 3. července 1868 č. 104 ř. z. Námořský úřad příslušným jest stanoviti třetí dobu pro jednotlivá mořská zvířata i míru, v jaké dovoleno ryby lovití. Jinak platí ustanovení všeobecná (zákaz chytati ryby výbušnými nebo omamnými prostředky, nebo jistými závadnými zařízeními). Lodi, na nichž se ryby v moři loví, má námořský úřad vésti v důkladné evidenci a vykonávati nad nimi stálý dohled a kontrolu (viz čl. »Kabel«).

Pokud spáchaný přestupek nespadá pod ustanovení všeob. zák. trestního, povolán jest ku potrestání úřad přístavní (v I. instanci), úřad námořský (v II. instanci) a po případě i ministerstvo obchodu (v III. instanci); přestupky sem spadající trestají se peněžitými pokutami až do 100 zl. nebo vězením do 14 dní (§ 69 nař. min. obch. a vnitra ze dne 15. prosince 1884 č. 188 ř. z., a nař. ze dne 30. září 1857 č. 198 ř. z.).

Rybářství v jezeru gardském upraveno jest úmluvou mezi Rakouskem a Itálií ze dne 9. srpna 1883, nař. ze dne 16. dubna 1888 č. 37

ř. z. (viz též nař. ze dne 7. dubna 1885 č. 38 ř. z. a vyhlášku místodrž. tyrol. ze dne 18. a 30. května 1885 č. 20 a 21 z. z.).

X. Ustanovení trestní.

Krádež ryb v potocích trestá se jako zločin, přesahuje-li obnos 5 zl., jinak trestá se jako přestupek (§ 174 ad II. lit. f a § 460 tr. z.). Dle vojenského zákonníka trestního trestá se rovněž případ první jako zločin (§ 462 ad g), případ druhý pak jako přečin (§ 732).

XI. Právo poplatkové.

Všechna podání, protokoly, přílohy, právní listiny a prohlášení v jednávání náhradních nároků osob oprávněných k rybolovu, dále v řízení o založení rybářských revírů a o výkupu rybářských oprávnění jsou kolku prosta, pokud zemské zákony připouštějí utvoření revírů resp. výkup práv rybářských, a pokud se listin těch neuzívá k dalším účelům. Nabývání odvozené z výkupu práv rybářských jest rovněž prosto poplatků (§ 8 říš. zák. o rybářství). Za vystavení lístku rybářského platí každý držitel nebo pachtěř rybářského práva taxu 1 zl., každá třetí osoba toliko 50 kr. Živnostenští pomocníci neplatí nijaké taxy.

XII. Právo berní.

1. Daň výdělková: Provozování rybářství nepodlehá všeobecné dani výdělkové (z. zák. o př. daních osob). Osvobození toto nevztahuje se však na rybářství provozované ve svobodných a pachtovaných, jakož i veřejných vodách a rovněž ne na rybářství námořské (§ 2 cit. z.).

2. Daň z příjmů: Výtěžek z užitků rybníků a rybářství, který docílí sám majitel, podlehá jako každý příjem osobní dani z příjmů (§ 163 cit. z.). Ve všech ostatních případech, kde podrobena jest oprávnění rybářské dani výdělkové, podléhá i dani z příjmů.

3. Daň pozemková: Chaty rybářské nesluší podobně jako dílny zařadovati do tříd (klassifikovati) (dek. dv. kanc. ze dne 31. prosince 1821 č. 2265).

Rybníky.

I. Pojem.

Rybníky jsou větším nebo menším nahromaděním vody, kterou obkličují dílem přirozené, dílem umělé břehy. Při většině značnějších rybníků záleží umělý břeh částečně ze splavu. Jsou-li při potocích zřízeny mlýny nebo jinaká hnací zařízení, přivádí se k nim voda z rybníka zvláštními stokami (vantrokami). Má-li se vypustiti úplně nějaký rybník, zejména užívá-li se ho ku chování ryb, užívá se k tomu zvláštní roury, která zapuštěna jest v nejhlubším místě dna rybníčního pod hrází rybníčnou, odkudž vede též odtok k nejbližší vodě. Často mají rybníky úkol nádržek, z nichž se vede někam voda.

Rybníky mají význam s jedné strany pro účely hospodářské, s druhé strany pro účely průmyslové; jsou nezbytnými pro chov ryb, jsou zařízeními, která udržují vodu potřebnou k zavodňování, jakož i k tomu, aby se hnací stroje v pohyb uváděly. Zejména pak jsou rybníky od pradávna již nezbytnou podmínkou ku provozování mlynářství. Za pokročilých poměrů průmyslových jsou průmyslové podniky většinou odkázány na rybníky, kteréž jsou mocným činitelem pro celou řadu průmyslových odborů.

II. Rybníky jakožto předmět práva.

1. § 4 říš. vod. zák. řadí rybníky k oněm vodám, které přináležejí držitelům půdy, ač-li nebrání tomu nabytá práva jiných osob. Rybníky jsou